

ZASADY OCENIANIA - język polski klasa VII

I. SPOSOBY SPRAWDZANIA I OCENIANIA OSIĄGNIĘĆ EDUKACYJNYCH

1. Ocenie podlegają:

- ✓ aktywność,
- ✓ prace wykonywane na lekcji, prace twórcze,
- ✓ odpowiedzi ustne,
- ✓ prace pisemne, testy, sprawdziany, dyktanda,
- ✓ recytacja prozy i poezji,
- ✓ prace domowe,
- ✓ przygotowanie do zajęć,
- ✓ sposób prowadzenia zeszytu,
- ✓ prace dodatkowe (dla chętnych),
- ✓ praca w grupach,
- ✓ udział w konkursach klasowych, szkolnych, międzyszkolnych, przedstawieniach,
- ✓ różnorodne działania twórcze, w których uczeń prezentuje swoje pasje i wykorzystuje uzdolnienia.

2. Oceny cząstkowe uczeń otrzymuje za:

a) w zakresie pisania:

- ✓ sprawdziany, testy, prace klasowe obejmujące zakres materiału z jednego działu,
- ✓ kartkówki z materiału z 3 ostatnich lekcji,
- ✓ dyktanda (1-2 razy w miesiącu)
- ✓ pytania dotyczących treści przeczytanej lektury ,
- ✓ prace domowe,
- ✓ wypowiedzi pisemne na ustalony temat,
- ✓ systematyczne prowadzenie zeszytu przedmiotowego – 2 oceny w półroczu
- ✓ udział w konkursach polonistycznych.

b) w zakresie mówienia:

- ✓ odpowiedzi ustne obejmujące zakres materiału z trzech ostatnich lekcji (słownictwo; wiadomości z gramatyki i ortografii; dłuższa wypowiedź ustna na zadany temat),

- ✓ aktywność podczas zajęć (nagradzana plusami „+” - za 3 plusy ocena bardzo dobra lub minusami „-” - za nie wykonywanie poleceń nauczyciela - 3 minusy ocena niedostateczna.

3. Zasady wystawiania i poprawiania ocen:

- 1) Oceny są jawne zarówno dla ucznia jak i rodziców. Sprawdzone i ocenione pisemne prace kontrolne uczniów i jego rodzice (prawni opiekunowie) otrzymują do wglądu na następujących zasadach:
  - a) uczniowie otrzymują prace do wglądu na lekcji, na której odbywa się ich omówienie,
  - b) prace klasowe, kartkówki nauczyciel udostępnia rodzicom uczniów (na ich prośbę) na zebraniach lub w trakcie indywidualnych konsultacji,
  - c) sprawdziany są przechowywane przez nauczycieli w szkole do ostatniego dnia roku szkolnego.
- 2) Uczeń może być w wyjątkowych sytuacjach nieprzygotowany (np) do lekcji :
  - a) uczeń ma prawo do 3 nieprzygotowań bez ponoszenia jakichkolwiek konsekwencji (nieprzygotowania za wyjątkiem zapowiedzianych wcześniej prac domowych , kartkówek i prac klasowych),
  - b) uczniowie reprezentujący szkołę w zawodach i konkursach mają prawo do nieprzygotowania w dniu następnym (za wyjątkiem zapowiedzianych sprawdzianów),
  - c) uczniowie zgłaszają swoje nieprzygotowanie na początku lekcji, zostaje ono zaznaczone w dzienniku. Nieprzygotowanie nie dotyczy zapowiedzianych prac pisemnych – z wyjątkiem spraw losowych uznanych przez nauczyciela,
  - d) jeżeli uczeń nie zgłosi swojego nieprzygotowania - braku pracy domowej , otrzymuje ocenę niedostateczną, a uzupełnioną pracę pokazuje na następnej lekcji.
- 3) Prace klasowe są zapowiedziane z 7 dniowym wyprzedzeniem.
- 4) Prace klasowe są obowiązkowe dla ucznia. Jeżeli uczeń nie przystąpił do sprawdzianu lub pracy klasowej w wyznaczonym terminie z powodu usprawiedliwionej dłuższej nieobecności (powyżej 3 dni), powinien to uczynić w terminie do dwóch tygodni od daty powrotu do szkoły, przy krótszej nieobecności (do 3 dni) pisze sprawdzian na najbliższych ustalonych przez nauczyciela zajęciach.
- 5) Uczeń musi poprawić ocenę niedostateczną w ciągu 2 tygodni od daty rozdania prac klasowych, może też jeśli zechce, poprawić ocenę dopuszczającą z pracy klasowej. Prawo do poprawy uczeń ma tylko jeden raz. W przypadku poprawy w dzienniku zapisywane są obydwie oceny.
- 6) Datę pisania poprawy oraz datę pisania pracy klasowej, na której uczeń był nieobecny ustala nauczyciel po konsultacji z uczniem.
- 7) W razie niestawienia się ucznia we wskazanym terminie, otrzymuje on ocenę niedostateczną.
- 8) Kartkówka (10 –20 min.) może odbywać się bez zapowiedzi. Nie ma limitu kartkówek w ciągu dnia ani tygodnia.
- 9) Oceny z kartkówek nie podlegają poprawie.
- 10)W pracach klasowych nauczyciel może przewidzieć zadania o podwyższonym stopniu trudności nie wykraczające poza podstawę programową stwarzające możliwość uzyskania oceny celującej.
- 11)Prace klasowe oceniane są wg skali procentowo – punktowej:
  - a) 0 – 29% punktów – stopień niedostateczny,
  - b) 30- 49% punktów – stopień dopuszczający,
  - c) 50-69% punktów – stopień dostateczny,
  - d) 70-85% punktów – stopień dobry,
  - e) 86-100% punktów – stopień bardzo dobry,

- f) na ocenę celującą należy zdobyć 100% punktów oraz wykonać zadanie dodatkowe o podwyższonym stopniu trudności nie wykraczające poza podstawę programową.
- 12) Na lekcji oceniana jest aktywność za pomocą + . 3 plusy zamieniane są na bdb.
- 13) Nauczyciel na bieżąco informuje uczniów o otrzymanej ocenie i uzasadnia ją zgodnie z przyjętymi wymaganiami edukacyjnymi:
- z odpowiedzi ustnej bezpośrednio po jej uzyskaniu,
  - z prac klasowych najpóźniej w ciągu dwóch tygodni od daty sprawdzianu,
  - z kartkówki w terminie do 7 dni.
- 14) Ocena klasyfikacyjna śródroczna i roczna nie jest średnią wszystkich uzyskanych ocen. Oceny wystawia się z uwzględnieniem ocen cząstkowych z zachowaniem następującej wagi:
- ✓ prace pisemne (sprawdziany, prace klasowe) – waga 5
  - ✓ dyktanda, kartkówki, krótkie testy – waga 4
  - ✓ czytanie, odpowiedzi, recytacja – waga 3
  - ✓ aktywność – waga 2
  - ✓ zeszyt – waga 2
- 15) Na koniec półrocza lub roku szkolnego nie przewiduje się sprawdzianów zaliczeniowych czy odpowiedzi ustnych, aby poprawić ocenę – na ocenę śródroczną i roczną uczeń pracuje cały rok.

4. Kryteria oceniania poszczególnych form:

- a. **Kryteria oceniania wypowiedzi ustnych** - przy ocenie odpowiedzi ustnej bierze się pod uwagę następujące kryteria:
- ✓ zgodność wypowiedzi z tematem,
  - ✓ stopień wyczerpania treści,
  - ✓ rozwinięcie odpowiedzi, spójność i logiczne uporządkowanie wypowiedzi,
  - ✓ płynność mówienia, dobór słownictwa, przestrzeganie poprawności językowej.
- b. **Kryteria oceniania prac pisemnych** - przy ocenie pracy pisemnej bierze się pod uwagę następujące kryteria:
- ✓ zgodność z celem i tematem oraz jego rozwinięcie,
  - ✓ dobór treści (twórczy lub odtwórczy, formułowanie wniosków, samodzielność i oryginalność sądów – w zależności od tematu),
  - ✓ właściwa realizacja formy wypowiedzi (lub jej stosowne dobranie),
  - ✓ kompozycja wypowiedzi, logiczne uporządkowanie treści z zachowaniem proporcji, spójność tekstu,
  - ✓ język, jego bogactwo i komunikatywność, poprawność językowa, urozmaicenie składni,
  - ✓ pisownia - przestrzeganie norm (ortografia, interpunkcja, akapity, czytelność i estetyka zapisu).

Za pracę nie na temat uczeń otrzymuje ocenę niedostateczną bez względu na pozostałe walory pracy.

Ocenę celującą za pracę otrzymuje uczeń, który nie popełnił błędów ortograficznych, interpunkcyjnych, językowych i rzeczowych, zastosował interesującą formę wypowiedzi, wprowadził środki celowo wzbogacające wypowiedź oraz wykazał się wrażliwością polonistyczną i umiejętnościami wykraczającymi poza materiał obowiązujący w danej klasie.

c. Kryteria dyktand

Kryteria oceny dyktand ustalane są do każdego dyktanda indywidualnie w zależności od jego trudności.

Ocenę celującą otrzymuje uczeń za dyktando o podwyższonym stopniu trudności, w którym nie popełnił błędu ortograficznego ani interpunkcyjnego. 3 błędy interpunkcyjne liczone są jako 1 błąd ortograficzny.

d. Technika głośnego czytania - przy ocenie głośnego czytania bierze się pod uwagę następujące kryteria:

- ✓ płynność czytania (ilość pomyłek, „zacięć”, poprawki wskazane przez nauczyciela),
- ✓ wyraźna wymowa (uczeń jest słyszany i rozumiany), właściwe tempo czytania, intonacja, modulacja głosu, przestrzeganie znaków interpunkcyjnych.

e. Recytacja - przy ocenie recytacji bierze się pod uwagę następujące kryteria:

- ✓ znajomość tekstu (ilość pomyłek, „zacięć”),
- ✓ wyraźne mówienie (uczeń jest słyszany i rozumiany),
- ✓ właściwe tempo mówienia (dostosowane do sytuacji lirycznej ukazanej w wierszu; przestrzeganie znaków interpunkcyjnych),
- ✓ wyraziste mówienie (uczeń dostosowuje sposób mówienia do sytuacji lirycznej ukazanej w teście; głosem wyraża uczucia, zaciekawia, wzrusza itp.).

f. Zeszyt przedmiotowy - przy ocenie zeszytu bierze się pod uwagę następujące kryteria:

- ✓ systematyczność prowadzenia notatek,
- ✓ poprawność językową i ortograficzną zapisów,
- ✓ realizację uwag nauczyciela dotyczących prowadzenia zeszytu oraz zadań domowych,
- ✓ czytelność, przejrzystość, estetykę.

g. Praca w grupach - przy ocenie pracy w grupie bierze się pod uwagę następujące kryteria:

- ✓ ogólne zaangażowanie w pracę grupy,
- ✓ bezpośredni wkład w realizację powierzonego zadania,
- ✓ stopień wywiązania się z pełnionej funkcji,
- ✓ umiejętność współpracy z innymi,

Praca w grupie może być oceniana w skali „1” – „6” lub za pomocą plusów i minusów. Indywidualna ocena ucznia nie musi być taka sama, jak oceny jego kolegów z grupy, zależy bowiem od jego indywidualnego zaangażowania.

II. WYMAGANIA EDUKACYJNE NA POSZCZEGÓLNE OCENY – *Nowe słowa na start, klasa 7.*

Numer i temat lekcji	ocena dopuszczająca Uczeń:	ocena dostateczna Uczeń potrafi to, co na ocenę dopuszczającą, oraz:	ocena dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dostateczną, oraz:	ocena bardzo dobra Uczeń potrafi to, co na ocenę dobrą, oraz:	ocena celująca Uczeń: potrafi to, co na ocenę bardzo dobrą, oraz:
2. Oblicza miłości	• opisuje obraz • podaje nazwy barw użytych przez malarza	• wyjaśnia, dlaczego bohaterowie przedstawieni na obrazie mają zasłonięte twarze	• przedstawia skojarzenia związane z obrazem	• interpretuje znaczenie barw • wyraża swoją opinię na temat obrazu	• podejmuje dyskusję na temat komentarza artysty odnoszącego się do jego dzieł • porównuje obraz z innymi tekstami kultury poruszającymi temat miłości
3. Twórca i jego czasy – Antoine de Saint-Exupéry	• wymienia najważniejsze elementy biografii Antoine’a de Saint-Exupéry’ego • umiejscawia powstanie <i>Małego Księcia</i> w czasie	• charakteryzuje twórczość Antoine’a de Saint-Exupéry’ego	• wskazuje elementy autobiograficzne w książce	• wypowiada się na temat specyfiki <i>Małego Księcia</i> jako książki dla każdego	• wypowiada się na temat wydarzeń historycznych współczesnych autorowi
4., 5., 6., 7., 8. Antoine de Saint-Exupéry, <i>Mały Książę</i> (lektura obowiązkowa)	• relacjonuje treść utworu • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje wydarzenia i sytuacje o charakterze baśniowym i realistycznym • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przypowieść</i>	• zapisuje wydarzenia w punktach • wypowiada się na temat narracji w utworze • charakteryzuje tytułowego bohatera • charakteryzuje mieszkańców danych planet • wskazuje przyczyny wyruszenia Małego Księcia w podróż	• opisuje wewnętrzną przemianę pilota • wskazuje w utworze cechy przypowieści • omawia relację pomiędzy Małym Księciem a różą • wyjaśnia symbolikę danych mieszkańców planet • interpretuje znaczenie aforyzmów znajdujących się w	• odnosi zachowania mieszkańców danych planet do świata dorosłych • omawia symbolikę podróży w odniesieniu do utworu oraz w sensie ogólnym • wypowiada się na temat relacji międzyludzkich w odniesieniu do utworu • wypowiada się na	• podejmuje dyskusję na temat obecności zachowań przedstawionych w utworze w świecie współczesnym • omawia sposób przedstawienia relacji międzyludzkich w innych tekstach kultury • porównuje utwór z jego ekranizacją w reżyserii Marka

			utworze • interpretuje decyzję Małego Księcia o odejściu	temat znaczenia dzieciństwa w odniesieniu do utworu	Osborne'a
9. Miłość i śmierć	• referuje treść wiersza • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje podmiot liryczny w utworze	• określa funkcję zwrotów do adresata	• interpretuje znaczenie wiersza • wyjaśnia sens puenty utworu	• wypowiada się na temat sprzeczności zaprezentowanych w utworze	• podejmuje dyskusję na temat przyczyn i sensu lęku przed miłością
10. To też miłość	• relacjonuje treść danych fragmentów • przyporządkowuje tekst do właściwego rodzaju literackiego i uzasadnia swój wybór	• określa rodzaj narracji • charakteryzuje główną bohaterkę • wskazuje w utworze cechy literatury fantastycznej	• omawia funkcję elementów fantastycznych dla wymowy danych fragmentów	• interpretuje znaczenie danych fragmentów	• podejmuje dyskusję na temat skutków zetknięcia z cierpieniem • wypowiada się na temat różnych rodzajów miłości, wskazując przykłady z wybranych tekstów kultury
11. Twórca i jego czasy – Juliusz Słowacki	• wymienia najważniejsze elementy biografii Juliusza Słowackiego • umiejscawia romantyzm w czasie	• wymienia najważniejsze cechy epoki romantyzmu	• charakteryzuje twórczość Juliusza Słowackiego	• wskazuje powiązania pomiędzy twórczością Juliusza Słowackiego a światopoglądem epoki	• analizuje obraz Friedricha pod kątem cech romantycznych
12., 13., 14., 15., 16. Juliusz Słowacki, <i>Balladyna</i> (lektura obowiązkowa)	• relacjonuje treść dramatu • wskazuje cechy dramatu • określa czas i miejsce zdarzeń • dokonuje podziału bohaterów na bohaterów realistycznych i bohaterów fantastycznych	• zapisuje w punktach historię zbrodni Balladyny • charakteryzuje Balladynę • charakteryzuje Goplanę • wskazuje sceny komiczne i tragiczne • omawia cechy gatunkowe tragedii	• określa funkcję świata fantastycznego w utworze • charakteryzuje różne sposoby sprawowania władzy przedstawione w utworze • określa funkcję ironii w dramacie • opisuje ewolucję Balladyny	• wyjaśnia, na czym polega tragizm tytułowej bohaterki • wyjaśnia symboliczne znaczenie korony Popielów • opisuje scenę sądu i śmierci tytułowej bohaterki	• analizuje wskazany plakat teatralny • formułuje na podstawie dramatu uniwersalne prawdy o ludzkiej psychice • omawia nawiązania kulturowe obecne w dramacie
17. Prawdziwa miłość	• relacjonuje treść danych fragmentów	• wypowiada się na temat narracji	• omawia emocje bohaterów	• analizuje sposób, w jaki bohaterowie mówią	• podejmuje dyskusję na temat opłacalności

	utworu • określa rodzaj literacki fragmentów utworu	fragmentów utworu • wypowiada się na temat uczucia łączącego bohaterów	• interpretuje tytuł	o chorobie	emocjonalnego angażowania się, w sytuacji gdy istnieje ryzyko utraty kochanej osoby
18. Jak budować akapity i skomponować tekst	• przedstawia elementy kompozycji wypowiedzi argumentacyjnej • wskazuje cechy dobrze skomponowanego tekstu • wymienia cechy składające się na wewnętrzną spójność wypowiedzi • organizuje tekst, nie zawsze zachowując logikę	• formułuje plan wypowiedzi argumentacyjnej • porządkuje podaną wypowiedź • wskazuje w podanym tekście zdanie główne akapitu • tworzy wewnętrznie uporządkowane wypracowanie o umiarkowanym stopniu spójności	• koryguje dane wypracowanie • formułuje wstęp do wypracowania • tworzy wewnętrznie uporządkowane, na ogół spójne wypracowanie	• tworzy wewnętrznie uporządkowane, spójne wypracowanie	
19. Jak uzasadniać swoje zdanie	• odróżnia argument od przykładu • w podanym tekście wskazuje tezę, argumenty i przykłady	• formułuje argumenty do podanej tezy	• podaje przykłady do argumentów	• formułuje wypowiedź o wnikliwej i konsekwentnej argumentacji, popartą trafnymi przykładami	
20., 21. Teatr	• omawia specyfikę teatru starożytnej Grecji • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przedstawienie realistyczne</i>	• wskazuje zmiany, jakie zaszły w rozwoju teatru • rozpoznaje elementy języka teatru w przedstawieniu • omawia specyfikę teatru elżbietańskiego	• wskazuje cechy teatru antycznego obecne współcześnie • omawia relacje pomiędzy dramatem a teatrem • omawia specyfikę teatru współczesnego • wyjaśnia znaczenie terminu <i>przedstawienie awangardowe</i>	• interpretuje wybrane przedstawienie teatralne	• wypowiada się na temat roli reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego • podejmuje dyskusję na temat granic wolności reżysera w interpretacji tekstu dramatycznego • pisze recenzję przedstawienia teatralnego

22. Fonetyka – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>głoska, spółgłoska, samogłoska, litera</i> • dokonuje podziału wyrazu na głoski • wskazuje w wyrazie samogłoski i spółgłoski	• określa funkcję głoski <i>i</i> w podanych wyrazach • zapisuje wymowę wyrazu i wskazuje różnice pomiędzy wymową a pisownią • na ogół poprawnie wymawia wyrazy	• dokonuje poprawnego podziału wyrazu • poprawnie wymawia wyrazy	• koryguje błędną wymowę wyrazów	• układa zdania ćwiczące wymowę
23. Upodobnienia i uproszczenia fonetyczne	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>upodobnienia fonetyczne, ubezdźwięcznienia, udźwięcznienia, upodobnienia wsteczne i postępowe, upodobnienia wewnątrzwyrazowe, upodobnienia międzywyrazowe, utrata dźwięczności w wygłosie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> • wskazuje spółgłoski powodujące upodobnienia	• wskazuje kierunek upodobnienia w podanych wyrazach • wskazuje upodobnienia międzywyrazowe w podanym tekście	• wskazuje wyrazy, w których wolno lub należy upraszczać grupy spółgłoskowe • wskazuje wyrazy, w których nie wolno upraszczać grup spółgłoskowych	• koryguje błędy w wymowie i wyjaśnia ich przyczynę	
24. Kiedy pisać <i>ą</i> oraz <i>ę</i>	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>samogłoski nosowe</i> • referuje zasady pisowni samogłosek <i>ą</i> i <i>ę</i> w zakończeniach wyrazów	• wyjaśnia przyczynę problemu z zapisem samogłosek <i>ą</i> i <i>ę</i>	• wskazuje przykłady wyrazów kończących się na <i>ą</i> i <i>ę</i> • wskazuje słowa, w których <i>ą</i> wymienia się na <i>ę</i> oraz <i>ę</i> na <i>ą</i>	• bezbłędnie stosuje zasady pisowni <i>ą</i> i <i>ę</i> w wypowiedzi pisemnej	
25. Podsumowanie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze

	terminami i pojęciami: <i>paradoks, ironia, tragedia, akapit, argument, przykład, wypowiedź argumentacyjna, kompozycja, wewnętrzna spójność, głoska, samogłoska, spółgłoska, upodobnienia i uproszczenia fonetyczne</i>			• uogólnia, podsumowuje i porównuje	
27. Pochwała życia	• opisuje, co zostało przedstawione na obrazie	• wskazuje podział obrazu na części tematyczne • opisuje postacie przedstawione na obrazie	• omawia kolorystykę dzieła • przedstawia na podstawie wybranych źródeł cechy impresjonizmu	• wypowiada się na temat wyjątkowego charakteru dzieła Renoira • wskazuje cechy impresjonizmu na obrazie	• omawia wybrany obraz impresjonistyczny
28. Twórca i jego czasy – Jan Kochanowski	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>renesans, humanizm</i> • wymienia najważniejsze etapy życia Jana Kochanowskiego • umiejscawia renesans w czasie	• charakteryzuje twórczość Jana Kochanowskiego	• wskazuje charakterystyczne cechy renesansu	• omawia związek twórczości Jana Kochanowskiego ze światopoglądem epoki	• wskazuje cechy renesansowe na obrazie Mantegny
29. Przepis na szczęście (Jan Kochanowski – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fraszka, apostrofa, archaizm</i> • relacjonuje treść fraszek • wskazuje podmiot liryczny we fraszkach • wskazuje adresata lirycznego fraszki <i>Na</i>	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego w każdej z fraszek • wskazuje apostrofę i wyjaśnia jej funkcję • przedstawia współczesną formę wskazanych	• przedstawia stosunek Jana Kochanowskiego do natury na podstawie fraszki <i>Na lipę</i> • wskazuje kontekst biograficzny we fraszce <i>Na dom w Czarnolesie</i>	• omawia renesansowy charakter fraszek	• podejmuje dyskusję na temat najważniejszych aspektów życia

	<i>dom w Czarnolesie</i> • wskazuje archaizmy w utworach	archaizmów			
30. Na scenie życia (Jan Kochanowski – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fraszka, wiersz sylabiczny, rym, powtórzenie, archaizm</i> • relacjonuje treść fraszek • wskazuje archaizmy w utworach	• przedstawia obraz młodości zawarty w utworze <i>Na młodość</i> • dokonuje podziału podanych fraszek na fraszki filozoficzne i fraszki obyczajowe • przedstawia układ rymów we fraszkach • przedstawia współczesną formę wskazanych archaizmów	• omawia funkcję powtórzenia na początku fraszki <i>O żywocie ludzkim</i> • omawia funkcję środków stylistycznych użytych w utworach	• omawia refleksję o człowieku zawartą we fraszce <i>O żywocie ludzkim</i>	• podejmuje dyskusję na temat aktualności fraszki <i>Na młodość</i>
31. Sztuka życia (Jan Kochanowski – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pieśń, cnota, pytanie retoryczne</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu • wskazuje adresata lirycznego utworu	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • podaje nazwy rodzajów rymów występujących w wierszu	• przedstawia postawę życiową, do której przekonuje podmiot liryczny • omawia funkcję zdań rozkazujących w pieśni	• interpretuje ostatnie zdanie wiersza	• podejmuje dyskusję na temat cech, którymi należy się wykazać w celu osiągnięcia „dobrej sławy”
32. Radość życia (Jan Kochanowski – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pieśń, rym gramatyczny, apostrofa, personifikacja</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • podaje nazwy rodzajów rymów występujących w wierszu	• interpretuje metafory zawarte w wierszu • omawia funkcję apostrofy pojawiającej się w ostatniej strofie wiersza • omawia funkcję personifikacji	• wyjaśnia przesłanie wiersza	• odnajduje w dowolnych źródłach informacje na temat filozofii epikurejskiej
33. Szczęście poety	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>Skamander, metafora, słowa potoczne, optymizm</i>	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wskazuje	• opisuje przeżycia, których doświadcza podmiot liryczny • interpretuje metaforę	• interpretuje zakończenie wiersza	• wypowiada się na temat sposobów okazywania zadowolenia z życia i

	• relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu	sformułowania, które wiążą się z radością życia	powstała na bazie związku frazeologicznego <i>mieć zielono w głowie</i>		optymizmu
34. Być szczęśliwym	• relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny utworu	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • dokonuje podziału wiersza na części tematyczne	• omawia symbolikę ogrodu, przywołując kontekst biblijny • określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • interpretuje tytuł	• interpretuje przyjęcie przez podmiot liryczny postawy wyprostowanej • omawia postrzeganie szczęścia przez podmiot liryczny	• wypowiada się na temat życia i twórczości Czesława Miłosza
35. Chwytaj dzień	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>carpe diem</i>, <i>sententja</i> • referuje fragment powieści • omawia świat przedstawiony danego fragmentu utworu • określa przynależność danego fragmentu do rodzaju literackiego	• charakteryzuje bohaterów występujących w danym fragmencie utworu • opisuje nastroje uczniów po wejściu do klasy • określa typ narracji występującej w danym fragmencie	• wyjaśnia, w jaki sposób zacytowany na lekcji wiersz łączy się z łacińską sentencją • opisuje przeżycia wewnętrzne wybranego uczestnika lekcji	• wyjaśnia przesłanie prowadzonej przez nauczyciela lekcji • wypowiada swoją opinię na temat przeczytanego fragmentu	• referuje treść całego utworu na podstawie książki lub filmu • omawia rolę, jaką odegrał Keating w życiu uczniów • wypowiada się na temat sposobów osiągnięcia szczęścia
36. Odważnym szczęście sprzyja	• referuje fragment powieści • określa przynależność fragmentu do rodzaju literackiego	• charakteryzuje każdą z bohaterek • wyjaśnia przyczynę sporu pomiędzy bohaterkami • przytacza argumenty wysuwane przez bohaterki	• interpretuje tytuł utworu • omawia argumentację bohaterek	• wyraża swoją opinię na temat sporu zaprezentowanego we fragmencie	• tworzy pracę pisemną związaną z tematem lekcji
37. Wiedzieć, czego się chce	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sumo</i>, <i>motto</i> • referuje fragment powieści • określa przynależność danego fragmentu do rodzaju literackiego	• określa typ narracji występującej w danym fragmencie utworu • charakteryzuje bohaterów danego fragmentu utworu • dokonuje podziału	• wyjaśnia znaczenie słów: <i>Widzę w tobie grubego gościa</i> • wylicza cechy, które wskazują na to, że Shomintu jest dobrym trenerem	• wyjaśnia znaczenie mądrości życiowej przekazanej przez trenera	• pisze opowiadanie, którego mottem są słowa: <i>Celem nie jest koniec drogi, tylko posuwanie się naprzód</i>

		treści na części ze względu na poruszane problemy			
38., 39. Opis sytuacji, przeżyć wewnętrznych i dzieła sztuki	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki</i> • wymienia elementy składające się na opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych i opis dzieła sztuki	• omawia sytuacje przedstawione na ilustracjach • opisuje emocje postaci przedstawionych na ilustracjach	• redaguje opis sytuacji na podstawie podanego planu • opisuje uczucia i stany wewnętrzne bohaterów podanej sytuacji • odnajduje w dowolnych źródłach symboliczne znaczenia wskazanych elementów występujących na obrazach	• tworzy dobrze zorganizowany, jasny i zrozumiały opis sytuacji • redaguje pogłębiony opis przeżyć wewnętrznych, trafnie nazywając uczucia oraz stany psychiczne i posługując się bogatym słownictwem • wnikliwie przedstawia przy opisie dzieła sztuki elementy charakterystyczne, w sposób kompetentny omawia cechy sztuki, ocenia i interpretuje dzieło sztuki, ujawniając wrażliwość	
40. Akcent wyrazowy	• przedstawia zasady stosowania akcentu wyrazowego	• poprawnie akcentuje przeczytane wyrazy	• wskazuje rzeczowniki, w których akcent pada na 3. sylabę od końca	• stosuje w wypowiedzi wyrazy, w których akcent pada na 3. i 4. sylabę od końca	
41. Kiedy pisać <i>i</i> , a kiedy <i>j</i>	• referuje zasady pisowni wyrazów, w których litera <i>i</i> oznacza spółgłoskę <i>j</i> • referuje zasady pisowni zakończeń <i>-i</i>, <i>-ji</i> oraz <i>-ii</i>	• na ogół poprawnie stosuje zasady pisowni <i>i</i> i <i>j</i> w podanych wyrazach • na ogół poprawnie stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i</i>, <i>-ji</i> oraz <i>-ii</i> w podanych wyrazach	• poprawnie stosuje zasady pisowni <i>i</i> i <i>j</i> w podanych wyrazach • poprawnie stosuje zasady pisowni zakończeń <i>-i</i>, <i>-ji</i> oraz <i>-ii</i> w podanych wyrazach	• tworzy własny tekst, wykorzystując w nim wyrazy z zakończeniami <i>-i</i>, <i>-ji</i> oraz <i>-ii</i>	
42. Podsumowanie	• odtwarza najważniejsze fakty,	• wykorzystuje najważniejsze	• wyciąga wnioski • określa własne	• poprawnie interpretuje wymagany materiał	• wykorzystuje bogate konteksty

wiadomości	sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>fraszka, archaizm, pieśń, wiersz sylabiczny, rymy gramatyczne, opis sytuacji, opis przeżyć wewnętrznych, opis dzieła sztuki, akcent wyrazowy</i>	konteksty	stanowisko	• właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
44. Charaktery	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>plan pierwszy, plan drugi, tło, portret</i> • opisuje, co przedstawia obraz	• omawia sposób przedstawienia Napoleona	• wskazuje cechy Napoleona podkreślone na portrecie	• interpretuje wymowę obrazu	• przybliży sylwetkę Napoleona • wyjaśnia znaczenie napisów znajdujących się na obrazie i analizuje ich znaczenie w kontekście wymowy obrazu
45. Twórca i jego czasy – Ignacy Krasicki	• wymienia najważniejsze etapy życia Ignacego Krasickiego • umiejscawia epokę oświecenia w czasie	• charakteryzuje twórczość Ignacego Krasickiego	• wskazuje cechy charakterystyczne oświecenia	• omawia związek twórczości Ignacego Krasickiego ze światopoglądem epoki	• omawia obraz Jana Matejki
46. W krzywym zwierciadle (Ignacy Krasicki – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>satyra</i> • relacjonuje treść satyry • określa rodzaj literacki utworu • wskazuje narratora	• dokonuje podziału utworu na części tematyczne • charakteryzuje szlachcica oraz jego żonę • wskazuje na podstawie tekstu cechy gatunkowe satyry	• omawia problem poruszony w satyrze • omawia związek satyry ze światopoglądem epoki	• podejmuje dyskusję nad celowością ośmieszania postaw i zachowań w procesie dydaktycznym	• podejmuje dyskusję na temat zalet i wad obcych wpływów kulturowych
47. Twórca i jego czasy – Aleksander Fredro	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>romantyzm, komedia</i>	• charakteryzuje twórczość Aleksandra Fredry	• wskazuje cechy charakterystyczne romantyzmu	• wyjaśnia, na czym polegała wyjątkowość Aleksandra Fredry na	• omawia genezę <i>Zemsty</i>

	- wymienia najważniejsze etapy życia Aleksandra Fredry - umiejscawia epokę romantyzmu w czasie			tle epoki	
48., 49., 50., 51. Aleksander Fredro, <i>Zemsta</i> (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>komedia, komizm charakterów, komizm sytuacyjny, komizm słowny, akt, scena, didaskalia, karykatura, bohaterowie pierwszoplanowi, bohaterowie drugoplanowi, bohaterowie epizodyczni, motto</i> - relacjonuje treść dramatu - przyporządkowuje utwór do rodzaju literackiego - określa czas i miejsce akcji	- wskazuje cechy gatunkowe utworu - dokonuje podziału bohaterów na pierwszoplanowych, drugoplanowych i epizodycznych - charakteryzuje bohaterów utworu - wskazuje wątek główny i wątki poboczne utworu - podaje przykłady różnych rodzajów komizmu	- wyjaśnia, na czym polega komizm charakterów, komizm sytuacyjny i komizm słowny w dramacie - wyjaśnia, na czym polega karykaturalne przedstawienie bohaterów - interpretuje tytuł dramatu - wyjaśnia sens motto	- analizuje scenę oświadczeń Papkina pod względem stosowności stylu do sytuacji - analizuje zakończenie dramatu i omawia jego przesłanie	- podaje przykłady przedstawienia motywu zemsty w innych tekstach kultury - wskazuje w dramacie elementy kultury sarmackiej - porównuje treść dramatu z ekranizacją Andrzeja Wajdy
52. Silny charakter	- relacjonuje treść danych fragmentów utworu - określa rodzaj narracji	charakteryzuje bohatera danych fragmentów utworu	- omawia sposób przedstawienia przeżyć wewnętrznych bohatera - interpretuje słowa bohatera: <i>Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać</i>	analizuje sposób przedstawienia rekinów	podejmuje dyskusję na temat sentencji: <i>Człowieka można zniszczyć, ale nie pokonać</i> i odnosi ją do wybranych tekstów kultury
53. Przejść próbę	- wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> - relacjonuje treść wywiadu	- wyjaśnia, w jaki sposób bohater wywiadu definiuje ból - opisuje powód	omawia różnice między dzieciństwem a dorosłością według Jana Meli	pisze charakterystykę Jana Meli	charakteryzuje postać rzeczywistą lub fikcyjną, która musiała zmagać się z

		założenia fundacji i jej cele wymienia cechy charakteru bohatera wywiadu			przeciwnościami losu
54. Panować nad życiem	- relacjonuje treść danych fragmentów utworu - określa rodzaj narracji	- omawia świat przedstawiony - wskazuje problem, z którym musi się zmierzyć bohaterka fragmentów	- omawia funkcję narracji pierwszoosobowej we fragmentach - wypowiada się na temat relacji pomiędzy bohaterką a doktorem	interpretuje słowa bohaterki mówiące o tym, że największym jej przeciwnikiem jest ona sama	wyjaśnia na wybranych przykładach z tekstów kultury, co to oznacza sformułowanie <i>przejąć kontrolę nad własnym życiem</i>
55. Na przekór stereotypom	- relacjonuje treść danego fragmentu - określa czas i miejsce akcji fragmentu	- wypowiada się na temat sposobu narracji - charakteryzuje bohaterów - wskazuje, co zaskoczyło Kubę podczas spotkania z Magdą - przedstawia reakcje otoczenia na związek Magdy i Kuby	- wyjaśnia, dlaczego Kuba zainteresował się niepełnosprawną koleżanką - wyjaśnia, w jakim celu Magda posługuje się ironią - wyjaśnia sens tytułu	- ocenia reakcje otoczenia na związek Magdy i Kuby - omawia przyczyny wzajemnego dystansu pomiędzy osobami pełno- i niepełnosprawnymi	- podejmuje dyskusję na temat sposobu postępowania wobec osób niepełnosprawnych - przedstawia tekst kultury podejmujący temat osób niepełnosprawnych
56. Czarny charakter	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czarny charakter, komiks, wyraz dźwiękonaśladowczy</i> - relacjonuje treść komiksu	omawia znane sobie przykłady „czarnych charakterów” z wybranych tekstów kultury	wypowiada się na temat sposobu prezentacji Lorda Vadera w podanym fragmencie komiksu	- analizuje funkcję „czarnego charakteru” w wybranym tekście kultury - przedstawia swoją opinię na temat komiksu	- przedstawia fabułę <i>Gwiezdných wojen</i> - omawia rodzaj rysunku zastosowanego w podanym komiksie
57. Charakterystyka	wyjaśnia znaczenie terminów: <i>charakterystyka, charakterystyka postaci, autocharakterystyka, charakterystyka</i>	omawia różnice pomiędzy charakterystyką statyczną a charakterystyką dynamiczną	tworzy plan charakterystyki wybranej postaci literackiej bądź filmowej	pisze charakterystykę zawierającą opis wyglądu zewnętrznego postaci i wnikliwy opis cech charakteru, konsekwentnie poparty trafnie dobranymi	tworzy charakterystykę porównawczą dwóch postaci literackich lub filmowych

	<i>porównawcza</i> wskazuje elementy składające się na charakterystykę			przykładami	
58., 59. Malarstwo	wymienia etapy rozwoju malarstwa	- wskazuje najważniejsze cechy malarstwa na poszczególnych etapach - rozdziela najważniejsze typy dzieł malarskich ze względu na temat	omawia elementy języka malarstwa na wybranym dziele	ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów	- wypowiada opinię na temat sztuki abstrakcyjnej - przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty - tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
60. Czasownik – przypomnienie i uzupełnienie wiadomości	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>czasownik osobowy, czasownik nieosobowy, czasowniki dokonane, czasowniki niedokonane</i> - wymienia, przez co odmienia się czasownik - odróżnia formy nieosobowe czasownika od form osobowych	- określa formy gramatyczne czasownika - uzupełnia zdania czasownikami w odpowiedniej formie	- redaguje zdania z nieosobowymi formami czasownika zakończonymi na <i>-no, -to</i> - przekształca zdania, używając odpowiedniej formy czasownika	- modyfikuje wypowiedź za pomocą zmiany aspektu - sporządza notatkę z zastosowaniem nieosobowych form czasownika	- redaguje instrukcję, w której wykorzystuje czasowniki w trybie rozkazującym - odmienia czasowniki kłopotliwie
61. Strony czynna i bierna czasownika	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>strona czynna, strona bierna, wykonawca czynności, obiekt czynności, czasownik przechodni, czasownik nieprzechodni</i> - przedstawia zasadę tworzenia strony biernej czasownika	- przekształca zdania ze strony czynnej na bierną i odwrotnie - odróżnia czasowniki przechodnie od czasowników nieprzechodnich - wskazuje wypowiedzi, w których najważniejszą rolę odgrywa wykonawca czynności oraz te, w których najistotniejszy	- wskazuje, w jakich okolicznościach używamy strony biernej - odnajduje w tekście czasowniki w stronie biernej i wyjaśnia, w jakim celu zostały użyte	używa strony biernej w tekstach oficjalnych, np. w stylu urzędowym	

		jest obiekt czynności			
62. Imiesłowy – nietypowe formy czasownika	• przedstawia klasyfikację imiesłowów • wskazuje imiesłowy w tekście	• tworzy imiesłowy od podanych czasowników • odmienia imiesłowy przymiotnikowe	• przekształca zdania podrzędne w imiesłowy przymiotnikowe i przysłówkowe z określeniami • przekształca wskazane zdania na konstrukcje z imiesłowami przysłówkowymi	• wskazuje i poprawia błędy związane z użyciem imiesłowów • redaguje tekst z użyciem wszystkich rodzajów imiesłowów	
63. Pisownia <i>nie</i> z imiesłowami	• wymienia zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami	• stosuje zasady pisowni <i>nie</i> z imiesłowami • tworzy imiesłowy z przeczeniem <i>nie</i>	• zastępuje określenia oznaczające cechy z imiesłowami z przeczeniem <i>nie</i>	• redaguje tekst z użyciem imiesłowów z przeczeniem <i>nie</i>	
64. Podsumowanie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>charakterystyka, karykatura, komiks, strona czynna czasownika, strona bierna czasownika, aspekt, formy osobowe czasownika, formy nieosobowe czasownika, imiesłowy</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
66. Ojczyzna	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pierwszy plan, drugi plan, symbol, ciepła paleta barw</i> • opisuje obraz, uwzględniając podział na plany	• wyjaśnia znaczenie czasu, w jakim powstał obraz Jacka Malczewskiego <i>Ojczyzna</i>, dla jego wymowy	• interpretuje symbolikę kajdan przedstawionych na obrazie	• analizuje wpływ barw na wymowę obrazu	• przedstawia podobny sposób przedstawiania ojczyzny w innych tekstach kultury

67. Twórca i jego czasy – Adam Mickiewicz	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>romantyzm</i> • wymienia najważniejsze etapy życia Adama Mickiewicza • umiejscawia epokę romantyzmu w czasie	• charakteryzuje twórczość Adama Mickiewicza	• wskazuje cechy charakterystyczne romantyzmu	• omawia związek pomiędzy twórczością Adama Mickiewicza a ideami epoki	• omawia wskazane obrazy pod kątem ich związku z epoką
68. Poświęcić się dla ojczyzny (Adam Mickiewicz – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>powstanie narodowowyzwoleńcze</i> • relacjonuje treść wiersza	• opisuje bohaterkę wiersza Adama Mickiewicza <i>Śmierć Pułkownika</i> • wymienia wartości istotne dla bohaterki wiersza	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>romantyczna legenda bohatera</i> • interpretuje ostatnią strofę utworu • omawia funkcję porównania bohaterki wiersza do Czarnieckiego	• wypowiada się na temat klimatu dominującego w wierszu	• przedstawia sylwetkę Emilii Plater na podstawie dowolnych źródeł
69., 70. Walczyć za ojczyznę (Adam Mickiewicz – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• relacjonuje treść utworu Adama Mickiewicza <i>Reduta Ordona</i> • określa rodzaj literacki utworu	• wypowiada się na temat narratora • wskazuje przykłady animizacji • wskazuje wyrazy dźwiękonaśladowcze	• omawia sposób przedstawienia wydarzeń • porównuje sposób przedstawienia napastników i obrońców • omawia sposób przedstawienia cara • określa funkcję animizacji • określa funkcję nagromadzenia wyrazów dźwiękonaśladowczych w utworze	• formułuje przesłanie <i>Reduty Ordona</i>	• przedstawia sylwetkę Juliana Konstantego Ordona na podstawie dowolnych źródeł
71. Tęsknota za ojczyzną	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>hierarchia wartości, neologizm</i> • referuje treść wiersza	• wypowiada się na temat adresata lirycznego • nazywa uczucia	• omawia znaczenie refrenu dla wymowy wiersza • interpretuje znaczenie	• wypowiada się na temat hierarchii ważności podmiotu lirycznego	• omawia obraz Józefa Chełmońskiego <i>Bociany</i>

	wskazuje podmiot liryczny i adresata lirycznego	podmiotu lirycznego - opisuje kraj przedstawiony przez podmiot liryczny - wskazuje w wierszu neologizmy	określenia <i>światło-cień</i> w kontekście wiersza omawia funkcję neologizmów w wierszu	analizuje sposób osiągnięcia nostalgicznego nastroju wiersza	
72. Twórca i jego czasy – Henryk Sieniewicz	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>pozytywizm, emigracja</i> - wymienia najważniejsze etapy życia Henryka Sienkiewicza - umiejscawia epokę pozytywizmu w czasie	- wyjaśnia znaczenie hasła: <i>dla pokrzepienia serc</i> - charakteryzuje twórczość Henryka Sienkiewicza	wskazuje cechy charakterystyczne pozytywizmu	- omawia genezę <i>Latarnika</i> - wypowiada się na temat wyjątkowości twórczości Henryka Sienkiewicza na tle epoki	omawia hasło <i>dla pokrzepienia serc</i> w kontekście twórczości Henryka Sienkiewicza
73., 74. Henryk Sienkiewicz, <i>Latarnik</i> (lektura obowiązkowa)	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>nowela, punkt kulminacyjny, emigrant, symbol</i> - relacjonuje treść noweli - podaje nazwę rodzaju narracji	- omawia świat przedstawiony noweli - wskazuje cechy gatunkowe noweli - charakteryzuje głównego bohatera	- przedstawia przemianę głównego bohatera - omawia przyczyny tułaczki Skawińskiego, także te niewyrażone bezpośrednio - omawia sposób, w jaki bohater reaguje na pierwsze wersy <i>Pana Tadeusza</i>	- wypowiada się na temat sposobu postrzegania ojczyzny przez Skawińskiego - interpretuje symbolikę latarni morskiej - formułuje przesłanie utworu	- wypowiada się na temat problemów, z jakimi borykają się emigranci i uchodźcy - omawia kontekst historyczny noweli
75. Wielokulturowość	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dwukulturowość, stereotyp</i> - relacjonuje treść artykułu	- wymienia cechy artykułu wskazujące na jego przynależność do publicystyki - wymienia zaprezentowane w tekście stereotypy dotyczące Polski i Polaków	przedstawia zjawisko społeczne opisane przez autorkę	omawia obraz Polski wyłaniający się z przywołanych w tekście wypowiedzi	podejmuje dyskusję na temat stereotypów dotyczących Polski i Polaków
76. Mała ojczyzna	wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wiersz biały,</i>	przedstawia obraz ojczyzny wyłaniający	określa funkcję środków stylistycznych	wypowiada się na temat własnego	opracowuje mapę myśli dotyczącą

	<i>wiersz wolny, mała ojczyzna</i> • referuje treść wiersza	się z wiersza • podaje nazwy środków stylistycznych użytych w wierszu • wskazuje cechy wiersza wolnego	zawartych w wierszu • omawia język wiersza	pojmowania pojęcia „małej ojczyzny”	ojczyzny • tworzy samodzielną wypowiedź pisemną pt. „Moja mała ojczyzna”
77. Odnaleźć swoje korzenie	• relacjonuje treść danych fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji	• wypowiada się na temat narratora • opisuje świat przedstawiony • wypowiada się na temat roli opowieści w życiu narratora	• omawia relację pomiędzy narratorem a światem przedstawionym • interpretuje gest kobiet z plemienia Kinte wobec przybysza • interpretuje tytuł utworu	• analizuje relacje pomiędzy głównym bohaterem a utraconą ojczyzną	• podejmuje dyskusję na temat sensu poszukiwania własnych korzeni • wypowiada się na temat kontekstu historycznego danych fragmentów
78. Opuścić ojczyznę	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>fantastyka, symbol</i> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji	• omawia świat przedstawiony we fragmentach utworu • wypowiada się na temat bohaterów występujących w danych fragmentach • wskazuje cechy świadczące o tym, że podany fragment nie należy do literatury realistycznej	• interpretuje symbolikę pierścienia • omawia rozważania Froda dotyczące domu	• interpretuje symbolikę podróży Froda • przedstawia własne refleksje na temat postrzegania domu z perspektywy podróży	• omawia inne, znane sobie teksty kultury należące do fantastyki (literatura, film, komiks) • wskazuje różnice pomiędzy fantastyką a science fiction • przedstawia swoje zdanie na temat fantastyki
79., 80. Wypowiedź argumentacyjna	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza, argument, wnioski</i> • wymienia etapy przygotowywania wypowiedzi argumentacyjnej • odnajduje tezę i argumenty w podanym tekście	• wymienia chwyt argumentacyjne	• wskazuje w tekście argumenty nierzeczowe	• formułuje wnikliwą, przekonującą i konsekwentną argumentację do podanej tezy	• odróżnia wypowiedź argumentacyjną od takiej, która wskazuje jedynie związek przyczynowo-skutkowy

81. Rzeźba	wymienia etapy rozwoju rzeźby	- wskazuje najważniejsze cechy rzeźby na poszczególnych etapach - rozdziela najważniejsze typy dzieł rzeźbiarskich ze względu na temat	omawia elementy języka rzeźby na wybranym dziele	ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów	- wypowiada swoją opinię na temat rzeźby abstrakcyjnej - przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty - tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
82. Zdanie złożone – przypomnienie wiadomości	- wskazuje zdania złożone - odróżnia zdania złożone współrzędnie od zdań złożonych podrzędnie	- wskazuje pytanie, na które odpowiadają dane zdania podrzędne - podaje nazwy rodzajów zdań złożonych	przyporządkowuje wykresy do zdań	sporządza wykresy zdań złożonych	
83., 84. Rodzaje zdań złożonych współrzędnie i podrzędnie	- wymienia rodzaje zdań złożonych - wskazuje spójniki, przed którymi należy postawić przecinek w zdaniu złożonym współrzędnie	- wskazuje zdania złożone współrzędnie i określa ich typy - przyporządkowuje zdania współrzędne stosownie do podanego wykresu - wskazuje zdania podrzędne przydawkowe i formułuje do nich pytania - wskazuje zdania podrzędne dopełnieniowe i formułuje do nich pytania	- sporządza wykresy zdań złożonych współrzędnie - przyporządkowuje zdania podrzędne stosownie do podanego wykresu	sporządza wykresy zdań złożonych i podaje nazwy typów zdań podrzędnych	
85. Przecinek w zdaniu złożonym	wymienia zasady stosowania przecinków w zdaniach złożonych	wskazuje zdania złożone współrzędnie, w których brakuje przecinków	formułuje zdania podrzędne i stawia przecinki w odpowiednich miejscach	przekształca tekst, stawiając przecinki w odpowiednich miejscach	

86. Podsumowanie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>wypowiedź argumentacyjna, neologizm, nowela, opowiadanie, wiersz biały, wiersz wolny, fantastyka, zdania złożone współrzędnie, zdania złożone podrzędnie</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
88. Wyobraźnia	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>realizm, fantastyka, paleta barw</i> • opisuje, co widzi na obrazie	• określa temat dzieła • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne na obrazie	• omawia funkcję palety barw zastosowanej przez malarza • interpretuje tytuł dzieła	• interpretuje znaczenie kształtu znajdującego się w centrum obrazu	• na podstawie wybranych źródeł wyjaśnia znaczenie terminu <i>surrealizm</i>
89. Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ballada, manifest, egzotyka, orient, romantyzm</i> • wymienia podróże odbyte przez Adama Mickiewicza	• omawia znaczenie podróży na Krym dla poety	• wypowiada się na temat znaczenia podróży dla romantyków	• wyjaśnia, na czym polegał przełomowy charakter <i>Ballad i romansów</i>	• omawia obraz Juliusza Kossaka <i>Adam Mickiewicz z Sadykiem Paszą w Turcji</i>
90. Wyobraźnia ludowa (Adam Mickiewicz – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ballada, realizm, fantastyka, punkt kulminacyjny, nauka moralna</i> • relacjonuje treść ballady <i>Świtezianka</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego	• ustala, jaką wiedzę na temat świata przedstawionego ma narrator • wskazuje elementy realistyczne i fantastyczne utworu • wskazuje punkt kulminacyjny • charakteryzuje bohaterów utworu	• omawia stosunek narratora do opowiadanych zdarzeń • objaśnia sens nauki moralnej sformułowanej w utworze • wskazuje cechy gatunkowe utworu	• podejmuje dyskusję na temat nauki moralnej wyrażonej w balladzie	• wskazuje elementy estetyki romantycznej na obrazie Johna Williama Waterhouse’a <i>Pani z Shalott</i>

91. Natura i wyobraźnia (Adam Mickiewicz – poeta wymieniony w podstawie programowej)	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>sonet</i> • relacjonuje treść wiersza <i>Stepy akemańskie</i> • ustala przynależność utworu do rodzaju literackiego • wskazuje podmiot liryczny	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • dokonuje podziału utworu na dwie części • wskazuje zastosowane środki stylistyczne	• określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • omawia sposób przedstawienia ciszy w końcówce utworu	• określa nastrój wiersza i wyjaśnia, jakimi środkami jest on budowany • interpretuje puentę utworu	• omawia sposób przedstawienia natury w wybranym tekście kultury
92. Strach i wyobraźnia	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>punkt kulminacyjny, nastrój grozy</i> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu	• wypowiada się na temat narratora danych fragmentów utworu • charakteryzuje bohaterów danych fragmentów • wskazuje punkt kulminacyjny	• omawia relacje pomiędzy bohaterami • interpretuje wydarzenia symboliczne zawarte w danych fragmentach	• analizuje sposób tworzenia atmosfery grozy	• wskazuje środki filmowe przydatne do przedstawienia atmosfery danych fragmentów • omawia sposób tworzenia atmosfery grozy w wybranym tekście kultury popularnej
93. Na skrzydłach wyobraźni	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sonet, personifikacja</i> • relacjonuje treść wiersza • wskazuje podmiot liryczny	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego • wskazuje środki stylistyczne • ustala przynależność gatunkową wiersza	• określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu • wyjaśnia metaforyczny sens ostatniej strofy wiersza • wyjaśnia metaforyczne znaczenie związków frazeologicznych, w których znajduje się słowo <i>skrzydła</i>	• interpretuje przesłanie utworu	• wskazuje konteksty i nawiązania
94. Baśniowa wyobraźnia	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>puenta, neologizm, symbol</i> • relacjonuje treść utworu	• wypowiada się na temat narratora • charakteryzuje bohaterów utworu • omawia kompozycję	• określa nastrój utworu • omawia funkcję neologizmów zastosowanych w wierszu	• na podstawie puenty podejmuje rozważania na temat pochodzenia zła w świecie	• podejmuje dyskusję na temat popularności baśni

	określa przynależność utworu do rodzaju literackiego	utworu	interpretuje symbolikę Dusiołka		
95. Życ w świecie wyobraźni	- relacjonuje treść fragmentów utworu - podaje nazwę rodzaju narracji	- określa czas i miejsce akcji - charakteryzuje bohaterów danych fragmentów utworu	- omawia relacje między bohaterkami - wypowiada się na temat reakcji narratorki na przyjaźń Liliany z Kasią - omawia funkcję wyrazów potocznych w danych fragmentach	- analizuje ostatnią wypowiedź bohaterki - wskazuje wady i zalety życia w świecie wyobraźni	- podejmuje dyskusję na temat ludzkiej potrzeby fantazjowania - interpretuje obraz Salvadora Dalego <i>Miraż</i>
96., 97. Rozprawka	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>teza, hipoteza, argumenty</i> - referuje trzy możliwe schematy pisania rozprawki	- formułuje argumenty do podanego zagadnienia - tworzy plan rozprawki na podstawie podanej dyskusji	formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy	- pisze rozprawkę w której: - zawarta została właściwa teza bądź hipoteza - argumentacja jest wnikliwa, przekonująca i konsekwentna - przedstawiona została własna opinia dotycząca danego tematu, ujawniająca szczególną wrażliwość/wnikliwość piszącego	- tworzy prezentację na temat wybranej subkultury - wyjaśnia znaczenie terminu <i>kontrkultura</i> i podaje przykłady
98. Grafika	wymienia etapy rozwoju grafiki	- wskazuje najważniejsze cechy grafiki na poszczególnych etapach - odróżnia grafikę artystyczną od grafiki użytkowej	wymienia i opisuje najważniejsze techniki graficzne	ocenia dzieło sztuki według podanych kryteriów	- przygotowuje prezentację na temat wybranego artysty grafika - tworzy pisemną recenzję wybranego dzieła sztuki
99. Wypowiedzenie wielokrotnie złożone	wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wypowiedzenie</i>	wskazuje zdanie główne w wypowiedzeniu	sporządza wykres zdania wielokrotnie złożonego	dokonyje opisu składniowego sporządzonego wykresu	

	wielokrotnie złożone, zdanie główne dokonuje podziału wypowiedzeń wielokrotnie złożonych na wypowiedzenia składowe	złożonym stosuje odpowiednią interpunkcję w zdaniach wielokrotnie złożonych	przekształca grupy zdań pojedynczych w wypowiedzenia wielokrotnie złożone	koryguje zbyt długie wypowiedzenia wielokrotnie złożone	
100. Mowa niezależna i zależna	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>mowa zależna, mowa niezależna</i> - wyjaśnia różnice pomiędzy mową niezależną a mową zależną	- w podanym tekście wskazuje mowę zależną i mowę niezależną - zapisuje dowolny dialog w formie mowy zależnej - przy zapisie dialogu stosuje poprawną interpunkcję	redaguje tekst, w którym wypowiedzi bohaterów zapisuje w formie mowy niezależnej	przekształca mowę zależną na niezależną i odwrotnie	
101. Zasady cytowania cudzych tekstów	- wyjaśnia znaczenie terminów: <i>cytat, prawo autorskie, plagiat, źródło, przypis bibliograficzny</i> - wymienia zasady cytowania cudzych tekstów	- stosuje odpowiednie słownictwo przy wprowadzaniu cytatów - wplata cytaty w wypowiedź, stosując odpowiednie zwroty wprowadzające i znaki interpunkcyjne	poprawnie zapisuje przypis bibliograficzny	opracowuje bibliografię dotyczącą podanego tematu	
102. Podsumowanie wiadomości	- odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie - posługuje się terminami i pojęciami: <i>rozprawka, ballada, sonet, mowa niezależna, mowa zależna, cytat, przypis bibliograficzny</i>	wykorzystuje najważniejsze konteksty	- wyciąga wnioski - określa własne stanowisko	- poprawnie interpretuje wymagany materiał - właściwie argumentuje - uogólnia, podsumowuje i porównuje	- wykorzystuje bogate konteksty - formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
104. Dobro i zło	wyjaśnia znaczenie terminów: <i>realizm, źródło światła</i>	- wskazuje głównych bohaterów obrazu - wypowiada się na	- interpretuje gesty bohaterów obrazu - omawia rolę światła	- omawia kontekst biblijny - interpretuje wymowę	omawia inny wybrany obraz Caravaggia

	• opisuje, co dzieje się na obrazie Caravaggia <i>Powołanie św. Mateusza</i>	temat strojów bohaterów	na obrazie	dzieła	
105. Twórca i jego czasy – Charles Dickens	• wymienia najważniejsze etapy życia Charlesa Dickensa • umiejscawia epokę wiktoriańską w czasie	• charakteryzuje twórczość Charlesa Dickensa	• wskazuje cechy charakterystyczne epoki wiktoriańskiej	• omawia związek pomiędzy twórczością Charlesa Dickensa a problemami epoki	
106., 107., 108., 109. Charles Dickens, <i>Opowieść wigilijna</i> (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>ironia, symbol, problemy społeczne, realizm, fantastyka</i> • relacjonuje treść utworu • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji	• omawia świat przedstawiony utworu • przedstawia realia społeczne przedstawione w utworze • wymienia problemy społeczne zaprezentowane w utworze • charakteryzuje głównego bohatera • wskazuje elementy fantastyczne w utworze	• omawia stosunek narratora do bohatera • omawia sposób przedstawienia duchów • nazywa emocje towarzyszące Scrooge'owi w czasie podróży w czasie i przestrzeni • wyjaśnia, na czym polega wewnętrzna przemiana bohatera • określa funkcję elementów fantastycznych w utworze	• wypowiada się na temat symbolicznego znaczenia świąt Bożego Narodzenia w naszym kręgu kulturowym • analizuje sposób przedstawienia Bożego Narodzenia w <i>Opowieści wigilijnej</i> • wypowiada się na temat hierarchii ważności Ebenezera Scrooge'a	• omawia wybraną adaptację <i>Opowieści wigilijnej</i>
110. Twórca i jego dzieło – Adam Mickiewicz	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>folklor, lud, dziady</i> • opisuje obrzęd dziadów	• wskazuje rodzimy folklor jako główne źródło inspiracji we wczesnej twórczości Adama Mickiewicza	• wyjaśnia powiązania pomiędzy biografią poety a tematem jego wczesnych dzieł	• wypowiada się na temat sposobu postrzegania ludu przez romantyków	
111., 112., 113., 114. Adam Mickiewicz, <i>Dziady</i> cz. II (lektura obowiązkowa)	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dramat romantyczny, dziady, guślarz, motto, wierzenia ludowe, nauka moralna</i>	• wypowiada się na temat obrzędu dziadów • wskazuje elementy obrzędów pogańskich i chrześcijańskich • charakteryzuje	• omawia funkcję czasu i sposobu przywołania danych duchów • wyjaśnia, na czym polegała wina danych duchów	• analizuje sposoby uzyskania odpowiedniego nastroju w dramacie • wypowiada się na temat aktualności	• wybiera dwie adaptacje dramatu i dokonuje ich analizy porównawczej • omawia elementy wiary ludowej

	• relacjonuje treść utworu • opisuje miejsce i czas wydarzeń	bohaterów występujących w dramacie • omawia role danych uczestników obrzędu • przedstawia rodzaj kary właściwy poszczególnym duchom	• opisuje nastrój dramatu • wyjaśnia znaczenie motta utworu • wskazuje cechy dramatu romantycznego	prawd moralnych przedstawionych w utworze • interpretuje zakończenie dramatu	funkcjonujące współcześnie
115. Przebaczenie	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>powieść historyczna, archaizm</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu Henryka Sienkiewicza <i>Krzyżacy</i> • określa przynależność fragmentów do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji	• charakteryzuje bohaterów fragmentów • wskazuje archaizmy i wyjaśnia ich znaczenie	• wskazuje cechy powieści historycznej • omawia funkcję archaizmów w utworze	• analizuje postawę Zygryfryda i Juranda wobec cierpienia	• porównuje treść fragmentów z analogicznymi scenami z filmu Aleksandra Forda
116. Między dobrem a złem	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>puenta</i> • relacjonuje treść wiersza Jana Twardowskiego <i>Podziękowanie</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego i wskazuje adresata wiersza • wskazuje użyte środki stylistyczne	• omawia sposób, w jaki został opisany świat przyrody • interpretuje fragment mówiący o naturze człowieka • omawia funkcję użytych środków stylistycznych	• interpretuje przesłanie wiersza • podejmuje dyskusję na temat znaczenia różnorodności świata	• omawia wybrane teksty kultury podejmujące problem odmienności
117. Ulec złu	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dyskryminacja, hejt</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu Ewy Barańskiej <i>Zapomnieć Różę</i> • określa przynależność	• omawia świat przedstawiony w utworze • wypowiada się na temat narratorki danych fragmentów • wymienia zasady, którymi kierowali się	• omawia relacje panujące w klasie • wskazuje przyczyny zachowania narratorki po przeczytaniu powieści	• omawia sposób, w jaki bohaterka ocenia samą siebie z perspektywy czasu • podejmuje dyskusję na temat mechanizmu dyskryminacji	• omawia wybrane teksty kultury podejmujące temat dyskryminacji • przygotowuje prezentację multimedialną dotyczącą przyczyn i

	utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji	ważniacy rządzący klasą			mechanizmów dyskryminacji
118. Ukarać zło	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>powieść kryminalna</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu Agathy Christie <i>Morderstwo w Orient Expressie</i> • określa przynależność utworu do rodzaju literackiego • podaje nazwę rodzaju narracji	• opisuje czas i miejsce akcji • wskazuje morderców i ich motyw • charakteryzuje Herkulesa Poirot	• omawia cechy decydujące o przynależności gatunkowej utworu • omawia wpływ czasu oraz miejsca dokonania zbrodni na sposób prowadzenia śledztwa	• przedstawia, w jaki sposób detektyw odkrył prawdę	• podejmuje dyskusję na temat wymierzania sprawiedliwości z pominięciem sądów • wypowiada się na temat innych słynnych detektywów poznanych za pośrednictwem różnych tekstów kultury
119. Zło przeciw naturze	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>reportaż</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu	• wskazuje miejsce, w którym doszło do opisanej katastrofy ekologicznej • wyjaśnia, jak doszło do wyschnięcia Morza Aralskiego • omawia skutki wysychania morza	• dokonuje podziału tekstu na części i nadaje im tytuły • wskazuje cechy reportażu	• wyjaśnia funkcję opisu życia mieszkańców starej rybackiej osady dla wymowy danych fragmentów • podejmuje dyskusję na temat skutków zbytnej ingerencji człowieka w naturę	• wyraża opinię na temat ekologii i ruchów ekologicznych • wskazuje inne teksty kultury opisujące niszczenie natury przez człowieka
120. Jak czynić dobro	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> • relacjonuje treść wywiadu	• wskazuje przyczyny podjęcia decyzji o nakręceniu filmu • przedstawia stanowisko reżysera dotyczące obowiązków Zachodu wobec Syrii	• wyjaśnia tytuł wywiadu • wskazuje fragmenty nacechowane emocjonalnie	• wyjaśnia przyczyny zachowania polityków	• podejmuje dyskusję na temat winy tych, którzy nie reagują na zło
121. Jak prowadzić dyskusję	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>dyskusja</i>, <i>stanowisko (teza)</i>,	• wskazuje w podanym tekście argumenty i kontrargumenty	• formułuje argumenty i kontrargumenty do podanej tezy	• bierze udział w debacie • wyjaśnia, w jaki	

	<i>argument, kontrargument, sofizmat</i> • wskazuje cele podjęcia dyskusji • wymienia cechy dobrego dyskutanta • wymienia nieuczciwe chwytę stosowane w dyskusji	• wskazuje w podanej dyskusji nieuczciwe chwytę		sposób rozpoznaje się sofizmaty	
122. Tworzenie i budowa wyrazów	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy</i>	• wyjaśnia znaczenie podanych wyrazów pochodnych • tworzy przymiotniki od rzeczowników	• wskazuje w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny • wskazuje formant w wyrazie pochodnym	• dokonuje analizy słowotwórczej podanych wyrazów	
123. O wyrazach pochodnych	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>kategoria słowotwórcza, czasowniki dokonane, stopień wyższy i najwyższy przymiotników oraz przysłówków</i> • wymienia kategorie słowotwórcze	• przyporządkowuje wyraz pochodny do kategorii słowotwórczej	• tworzy czasowniki dokonane poprzez dodanie przedrostków • tworzy stopień wyższy i najwyższy przymiotników i przysłówków	• tworzy wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych	
124. Rodzina wyrazów	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>rodzina wyrazów, rdzeń, wyraz pokrewny, oboczność</i>	• wskazuje wyrazy należące do jednej rodziny • wskazuje wyraz podstawowy w parze wyrazów pokrewnych	• podkreśla rdzeń i wskazuje oboczności w rodzinie wyrazów	• sporządza wykresy rodziny wyrazów	
125. Kłopotliwe przedrostki i przyrostki	• wskazuje cechy decydujące o pisowni przedrostków z-, s-	• zapisuje wyrazy, stosując odpowiednie przedrostki	• w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego	• tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przedrostkami s-, z-	

		• zapisuje wyrazy z odpowiednimi przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki	zapisu przedrostków z-, s- oraz przyrostków -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki	oraz przyrostkami -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki	
126. Podsumowanie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie • posługuje się terminami i pojęciami: <i>dyskusja, reportaż, wyraz pochodny, formant, typy formantów, rodzina wyrazów, wyrazy pokrewne, rdzeń, przedrostki z-, s-, przyrostki -dztwo, -ctwo, -dzki, -cki</i>	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje problemy badawcze
128. Nadzieja	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>graffiti, symbol</i> • opisuje, co przedstawia graffiti Banksy'ego <i>There is always hope...</i>	• opisuje otoczenie, w którym artysta namalował graffiti	• interpretuje symbolikę danych elementów dzieła	• interpretuje tytuł dzieła w odniesieniu do jego treści	• na podstawie wybranych źródeł przygotowuje prezentację na temat twórczości Banksy'ego
129. Dawać nadzieję	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wywiad, frazeologizm</i> • relacjonuje treść wywiadu	• wyjaśnia, dlaczego Zbigniew Religa został chirurgiem • referuje odczucia lekarza podczas przeszczepu serca • charakteryzuje Zbigniewa Religę jako lekarza	• omawia emocje, jakie Zbigniew Religa odczuwał w czasie pierwszej operacji • przedstawia romantyczną stronę zawodu lekarza, którą dostrzegł Religa	• interpretuje znaczenie przekształconego frazeologizmu w tytule wywiadu	• wypowiada się na temat filmu <i>Bogowie</i> w reżyserii Łukasza Palkowskiego
130. Sens nadziei	• relacjonuje treść wiersza Jerzego Lieberta <i>Nadzieja</i>	• wypowiada się na temat podmiotu lirycznego	• wyjaśnia, na czym polega dramat podmiotu lirycznego	• omawia przesłanie wiersza	• podejmuje dyskusję na temat szkód i korzyści płynących z

	• przyporządkowuje utwór do rodzaju literackiego • wskazuje podmiot liryczny	• wskazuje wszystkie metaforyczne określenia nadziei	przedstawiony w dwóch pierwszych wersach utworu • określa funkcję środków stylistycznych użytych w wierszu		nadziei
131. Potęga nadziei	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>niepełnosprawność</i> • relacjonuje treść danych fragmentów utworu	• wskazuje osiągnięcia Stephena Hawkinga, o których jest mowa w tekście • przedstawia stosunek narratora tekstu do życia	• omawia, w jaki sposób naukowiec postrzega swoją niepełnosprawność	• formułuje przesłanie, które może wynikać z relacji Hawkinga na temat jego życia	• odszukuje informacje na temat ludzi, którzy osiągnęli sukces pomimo różnego rodzaju ograniczeń
132. Brak nadziei	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>kompleksy</i> • relacjonuje treść fragmentów utworu • podaje nazwę rodzaju narracji	• charakteryzuje bohaterów danych fragmentów utworu • wskazuje temat przewodni danych fragmentów • wskazuje źródła kompleksów bohaterki • wskazuje w tekście sformułowania pochodzące z języka młodzieżowego	• porównuje opinie bohaterki o sobie samej ze zdaniem osób postronnych • wyjaśnia przyczyny zachowania Kai	• omawia reakcję Kai na kpiny i szyderstwa • przedstawia swoją opinię na temat przyczyn agresywnego zachowania innych wobec Kai	• podejmuje dyskusję na temat obiegowego powiedzenia, że <i>kpina boli najbardziej</i> • formułuje wskazówki mówiące o tym, jak radzić sobie z przemocą psychiczną
133. Nie tracić nadziei	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>niepełnosprawność</i> • relacjonuje treść danych fragmentów • podaje nazwę rodzaju narracji	• wypowiada się na temat narratora • charakteryzuje narratora – bohatera • określa czas i miejsce akcji utworu	• omawia funkcję zmian, jakie zaszły w życiu bohatera • interpretuje wymowę przedstawienia	• wyjaśnia przyczyny wzruszenia po występie Fochatej Ady • interpretuje wymowę danych fragmentów utworu	• wypowiada się na temat filmu <i>Chce się żyć</i> w reżyserii Macieja Pieprzycy
134. Wola przetrwania	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>sztuka przetrwania, paradoks</i> • relacjonuje treść danych fragmentów	• omawia kompozycję tekstu • wymienia wskazówki dotyczące przetrwania w trudnych warunkach	• formułuje główne przesłanie tekstu • omawia funkcję przytoczonych przez autora przykładów	• wskazuje różnice pomiędzy tekstem Gryllsa a literaturą piękną	• omawia wybrany tekst kultury opisujący przetrwanie w trudnych warunkach

135. Wywiad	• wyjaśnia znaczenie terminu <i>wywiad</i> • wymienia etapy tworzenia wywiadu	• układa pytania do autora podanego tekstu	• zbiera informacje na temat wybranej postaci, wymyśla temat wywiadu i układa pytania	• przeprowadza wywiad z kolegą/koleżanką • wskazuje błędy w podanym wywiadzie	• przedstawia i ocenia wskazany przez siebie wywiad
136. Prezentacja	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>prezentacja, mowa ciała, font, trema</i> • wymienia etapy tworzenia prezentacji	• opracowuje plan prezentacji	• omawia funkcję mowy ciała podczas wygłaszania prezentacji • gromadzi materiały do prezentacji	• wygłasza prezentację na forum klasy	
137. Skrótowce i skrót	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>skrótowiec, skrót</i> • wymienia rodzaje skrótowców • przedstawia zasady odmiany skrótowców i używania ich w zdaniach • wymienia zasady stosowania skróconego zapisu	• odnajduje skrótowce w tekście • wyjaśnia znaczenie skrótowców • wyjaśnia znaczenia podanych skrótów	• poprawnie stosuje skrótowce w zdaniu • poprawnie zapisuje skrót podanych wyrażeń	• zastępuje podane nazwy właściwymi skrótowcami	
138. Wyrazy złożone	• wyjaśnia znaczenie terminów: <i>wyraz złożony, złożenie, zrost</i> • referuje zasady tworzenia wyrazów złożonych i wymienia ich typy	• objaśnia znaczenie wskazanych wyrazów złożonych • odróżnia zrosty od złożeń	• tworzy poprawne przymiotniki złożone	• używa wyrazów złożonych w odpowiednim kontekście	
139. Pisownia przymiotników złożonych	• wymienia zasady pisowni przymiotników złożonych z łącznikiem i bez łącznika	• zapisuje wyrazy, stosując zasady pisowni przymiotników złożonych z łącznikiem i bez łącznika	• w podanym tekście poprawia błędy wynikające z błędnego zapisu przymiotników złożonych	• tworzy własny tekst z użyciem wyrazów z przymiotnikami złożonymi	
140. Podsumowanie wiadomości	• odtwarza najważniejsze fakty, sądy i opinie	• wykorzystuje najważniejsze konteksty	• wyciąga wnioski • określa własne stanowisko	• poprawnie interpretuje wymagany materiał • właściwie	• wykorzystuje bogate konteksty • formułuje i rozwiązuje

	• posługuje się terminami: <i>wywiad, prezentacja, skrótownice, skróty, wyrazy złożone</i>			argumentuje • uogólnia, podsumowuje i porównuje	problemy badawcze